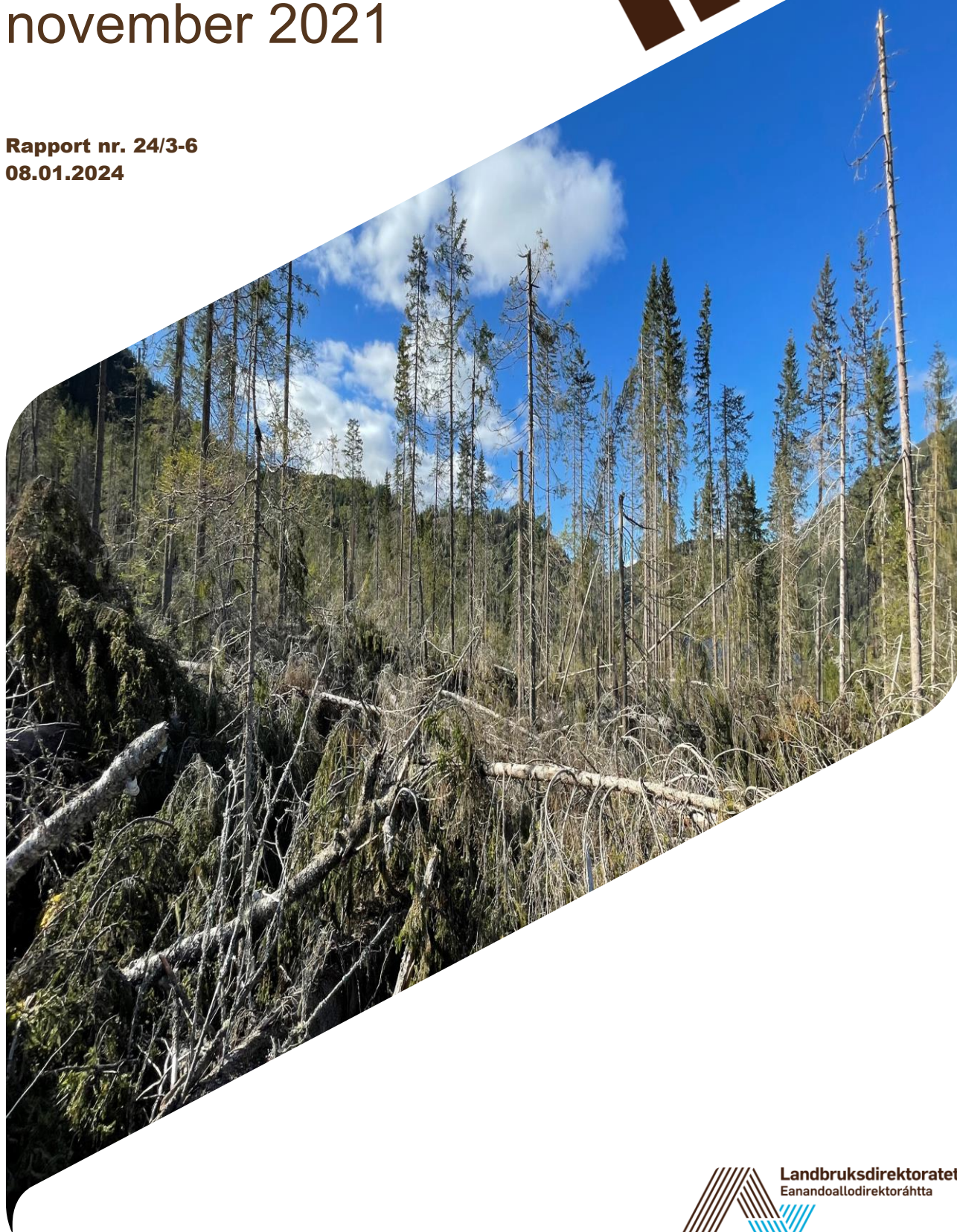

Gjennomgang av oppryddingsarbeidet etter stormen 19. november 2021

Rapport nr. 24/3-6
08.01.2024

Landbruksdirektoratet
Eanandoallodirektoráhtta

Rapport: Gjennomgang av oppryddingsarbeidet etter stormen
19. november 2021

Avdeling: ARA

Dato: 08.01.2024

Ansvarlig: Trond Svanøe-Hafstad

Forfatter: Silje Stavdal

Bidragstere: Trond Svanøe-Hafstad, Baro Moslet

Rapport-nr.: 24/3-6

Forsidebilde: Silje Stavdal

Forord

Når oppryddingsarbeidet etter stormen 19. november 2021 hadde pågått i over ett år ble det gitt innspill fra berørte aktører at det var ønskelig med en evaluering av oppryddingsarbeidet. I denne forbindelse har Landbruksdirektoratet valgt å gjøre en gjennomgang av oppryddingsarbeidet som har resultert i denne rapporten. Grunnlaget for rapporten er en spørreundersøkelse som ble sendt ut til både private og offentlige aktører som ble berørt av stormhendelsen.

Svarene vi har fått gjennom spørreundersøkelsen viser at det er mye usikkerhet knyttet til ansvar og oppgaver hos både private og offentlige aktører, og at det er et ønske om at organisasjonene jobber med å forbedre dette. I tillegg er det flere læringspunkt som kommer frem som hver organisasjon må innarbeide ved behov.

Landbruksdirektoratet ønsker å takke

- alle som har deltatt i oppryddingsarbeidet etter stormen 19. november 2021
- deltakere i de månedlige møtene for verdifull informasjon, innspill og godt samarbeid
- alle de som tok seg tid til å svare på spørreundersøkelsen som ble sendt ut i forbindelse med denne rapporten

Innhold

Forord	3
Innhold	4
Sammendrag	5
1 Innledning	1
2 Metode	1
2.1 Spørreundersøkelse	1
2.2 Beredskapsrutiner for skog i Landbruksdirektoratet	1
2.2.1 Retningslinjer for opprydding av vindfall etter stormen 19.11.2021 og tilsvarende hendelser deretter vinteren 2021/2022	1
2.2.2 Innspill til beredskapsarbeidet	2
2.2.3 Behov for oversikt over skadeomfang	2
3 Resultat og diskusjon	2
3.1 Spørreundersøkelse	2
3.1.1 Virksomhetenes oppgaver i ulike faser av en stormhendelse	3
3.1.2 Hvor er virksomhetenes ansvar og oppgaver definert?	3
3.1.3 Er alle nivå i organisasjonen kjent med eget ansvar og oppgaver?	3
3.1.4 Hvordan kan virksomhetene jobbe for at ansvar og oppgaver skal forstås bedre?	5
3.1.5 Samarbeid	5
3.1.6 Skranker i oppryddingsarbeidet	9
3.1.7 Hva opplevde virksomhetene at fungerte godt ved håndteringen av stormoppryddingen?	11
3.1.8 Hva er de viktigste læringspunktene for virksomheten fra denne stormhendelsen?	12
3.1.9 Andre problemstillinger som ikke faller inn under skog- og landbrukssektoren?	15
3.2 Beredskapsrutiner for skog i Landbruksdirektoratet	16
3.2.1 Organisering	16
3.3 Retningslinjer for opprydding av vindfall etter stormen 19.11.2021 og tilsvarende hendelser deretter vinteren 2021/2022.....	17
3.4 Innspill til beredskapsarbeid.....	18
3.5 Behov for oversikt over skadeomfang	18
4 Konklusjon	19
5 Anbefalinger for videre arbeid	20
A. Vedlegg	1
a. Eksempelmal for loggføring	1
b. Mal for situasjonsrapportering.....	2
c. Retningslinjer for opprydding	3

Sammendrag

I forbindelse med oppryddingsarbeidet etter stormen 19. november 2021 og påfølgende stormer vinteren 2021/2022 dukket det opp mange problemstillinger og spørsmål fra flere aktører. Mange av ukklarhetene som ble løftet frem, handlet om hvem som har ansvar for å følge opp hvilke oppgaver i oppryddingsarbeidet. I denne gjennomgangen har vi hatt fokus på ansvar og oppgaver i oppryddingsarbeidet. Vi ønsket også å se på hvilke samarbeid som eksisterer, identifisere skranker og beskrive læringspunkter som må følges opp i videre beredskapsarbeid. Landbruksdirektoratet har ved gjennomgangen lagt til grunn de fire beredskapsprinsippene:

1. Ansvarsprinsippet
2. Likhetsprinsippet
3. Nærhetsprinsippet
4. Samvirkeprinsippet

For å finne svar ble det opprettet en spørreundersøkelse som ble sendt ut til næringsaktører og offentlige aktører som ble berørt av stormhendelsen 19. november 2021 og som har jobbet med opprydding etter stormhendelsen. Basert på svarene i undersøkelsen fikk vi bekreftet at det er usikkerhet knyttet til ansvar og oppgaver hos både næringsaktører og offentlige aktører. Det er også mange kontaktpunkter mellom berørte aktører, særlig mot skogeier, tømmerkjøper og Statsforvalterens landbruksavdeling. Det som oppleves som de største skrankene i oppryddingsarbeidet for deltakerne i spørreundersøkelsen er skranker man møter tidlig i oppryddingsarbeidet i lokale forhold. Både næringsaktører og offentlige aktører trekker frem flere læringspunkter etter oppryddingsarbeidet, herunder behov for avklaringer av roller og ansvar på flere nivå, behov for beredskapsrutiner, behov for oversikt over skadeomfang og tilskuddsordninger som stimulerer til opprydding.

For videre arbeid anbefaler Landbruksdirektoratet at organisasjonene jobber for å minimere usikkerhet rundt eget ansvar og egne oppgaver, utarbeider egne beredskapsrutiner med utgangspunkt i de fire beredskapsprinsippene og innarbeider aktuelle læringspunkter i eget beredskapsarbeid.

1 Innledning

Fredag 19. november 2021 blåste det kraftig i Sør-Norge og på Østlandet som resulterte i store vindfall i mange kommuner fordelt på fylkene Innlandet, Oslo og Viken og Vestfold og Telemark. Stormen var ikke varslet og fikk dermed ikke noe navn.

Skogskadene etter stormen var ukjent både i geografisk utbredelse og omfang. De første dagene etter hendelsen var det mye «armer og bein» for å få en samlet oversikt. Mange spørsmål knyttet til ansvar og oppgaver ble løftet frem av både næringsaktører og offentlige aktører.

Denne rapporten setter søkelys på ansvar og oppgaver og er i hovedsak basert på en spørreundersøkelse. Spørreundersøkelsen ble sendt til aktører som ble berørt av stormhendelsen 19.11.2021 og som har jobbet med opprydding etter stormhendelsen. I tillegg til spørreundersøkelsen har vi beskrevet Landbruksdirektoratet sine beredskapsrutiner og innspill gitt til oss underveis i oppryddingsarbeidet.

Til slutt har vi beskrevet konklusjon og anbefalinger for videre arbeid basert på innholdet i denne rapporten.

2 Metode

2.1 Spørreundersøkelse

For å gjøre en gjennomgang av oppryddingsarbeidet etter stormhendelsen 19.11.2021 var det ønskelig å sende ut en spørreundersøkelse til berørte aktører for å få bedre forståelse av hva som var utfordrende for dem i oppryddings- og etterarbeidet etter stormhendelsen. Landbruksdirektoratet sin oppfatning var at mange var usikre på roller og ansvar og av den grunn valgte vi å fokusere nettopp på roller og ansvar i spørreundersøkelsen for å få bedre innsikt i hva som opplevdes som utfordrende og eventuelt foreslå anbefalinger til videre arbeid.

Landbruksdirektoratet utarbeidet først et utkast til spørreundersøkelsen som ble sendt til Statsforvalteren i Innlandet, Oslo og Viken og i Vestfold og Telemark for å få innspill og tilbakemeldinger om undersøkelsen. Alle innspill og tilbakemeldinger ble innarbeidet i spørreundersøkelsen.

I april 2023 ble spørreundersøkelsen sendt ut til aktører innen skognæring og offentlig forvaltning som var berørte av stormhendelsen 19.11.2021. Spørreundersøkelsen besto av ti spørsmål med fokus på ansvar og oppgaver.

Aktørene som ble invitert til å besvare spørreundersøkelsen var skogbrukssjefer hos de hardest stormrammede kommunene, de tre berørte statsforvalterne, Landbruksdirektoratet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Landbruks- og matdepartementet, representanter fra de ulike tømmerkjøperne og bransjeorganisasjoner, samt skogindustri og Skogbrand forsikring.

2.2 Beredskapsrutiner for skog i Landbruksdirektoratet

For å gjøre en kort gjennomgang av hva som fungerte og ikke fungerte internt i Landbruksdirektoratet har vi sett på egen loggføring, referater fra månedlige møter og hvordan vi har jobbet med informasjon.

2.2.1 Retningslinjer for opprydding av vindfall etter stormen 19.11.2021 og tilsvarende hendelser deretter vinteren 2021/2022

I denne rapporten vil det ikke gjøres en evaluering av tilskuddsordningen, men en gjennomgang av innhold og resultat av ordningen.

2.2.2 Innspill til beredskapsarbeidet

Landbruksdirektoratet har i flere sammenhenger fått innspill om behov for en beredskapsplan for storm på skogområdet etter stormhendelsen 19.11.2021.

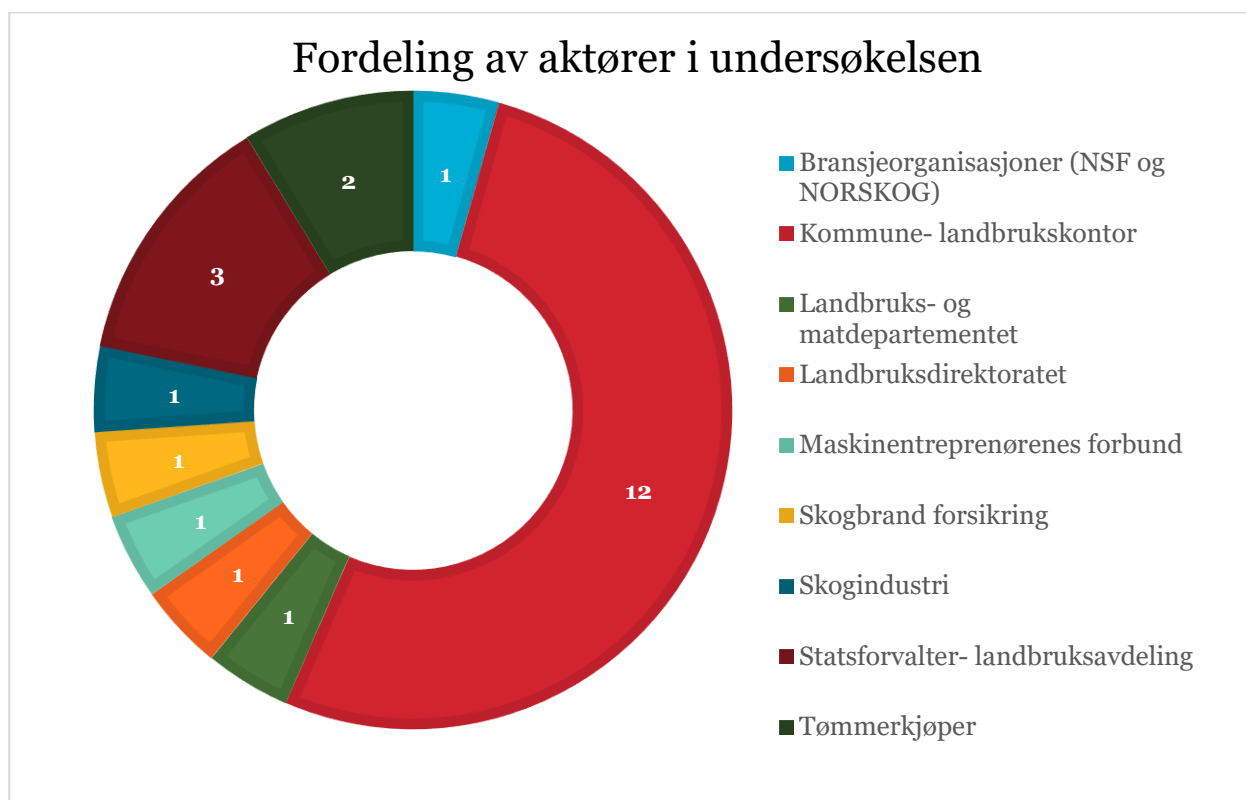
2.2.3 Behov for oversikt over skadeomfang

Kort tid etter stormhendelsen 19.11.2021 oppsto det et behov fra flere aktører om å få oversikt over skadeomfang. Behovene varierte fra lokal oversikt til en mer aggregert oversikt som sa mer om skadebildet opp mot årlig avvirkning.

3 Resultat og diskusjon

3.1 Spørreundersøkelse

I figur 1 vises fordelingen av aktører som deltok i spørreundersøkelsen. Ikke alle som ble invitert svarte på undersøkelsen. Det er flere aktører fra det offentlige enn fra det private som har svart.

Figur 1 Fordeling av aktører i undersøkelsen

3.1.1 Virksomhetenes oppgaver i ulike faser av en stormhendelse

Flere aktører har noenlunde jevnt fordelte oppgaver mellom ulike faser av en stormhendelse (figur 2). Det er tre aktører som skiller seg ut ved at antall oppgaver i ulike faser varierer mye, dette gjelder bransjeorganisasjonene, Skogbrand forsikring og skogindustrien.

Bransjeorganisasjonene jobber med å sikre grunneiers rettigheter, best mulige rammebetingelser for et bærekraftig skogbruk, næringspolitikk og skogfaglig rådgivning. Med bakgrunn i dette er det kanskje ikke så overraskende at de oppgir at hovedvekten av oppgavene deres ligger i forberedende fase.

Skogbrand forsikring tilbyr skogforsikring til skogeiere. Forsikringsselskapet oppgir at de har kun en oppgave i forberedende fase, noen flere i akutt fase og flest oppgaver i oppryddings- og etterarbeidet. At et forsikringsselskap har flere oppgaver etter en hendelse forstås som naturlig.

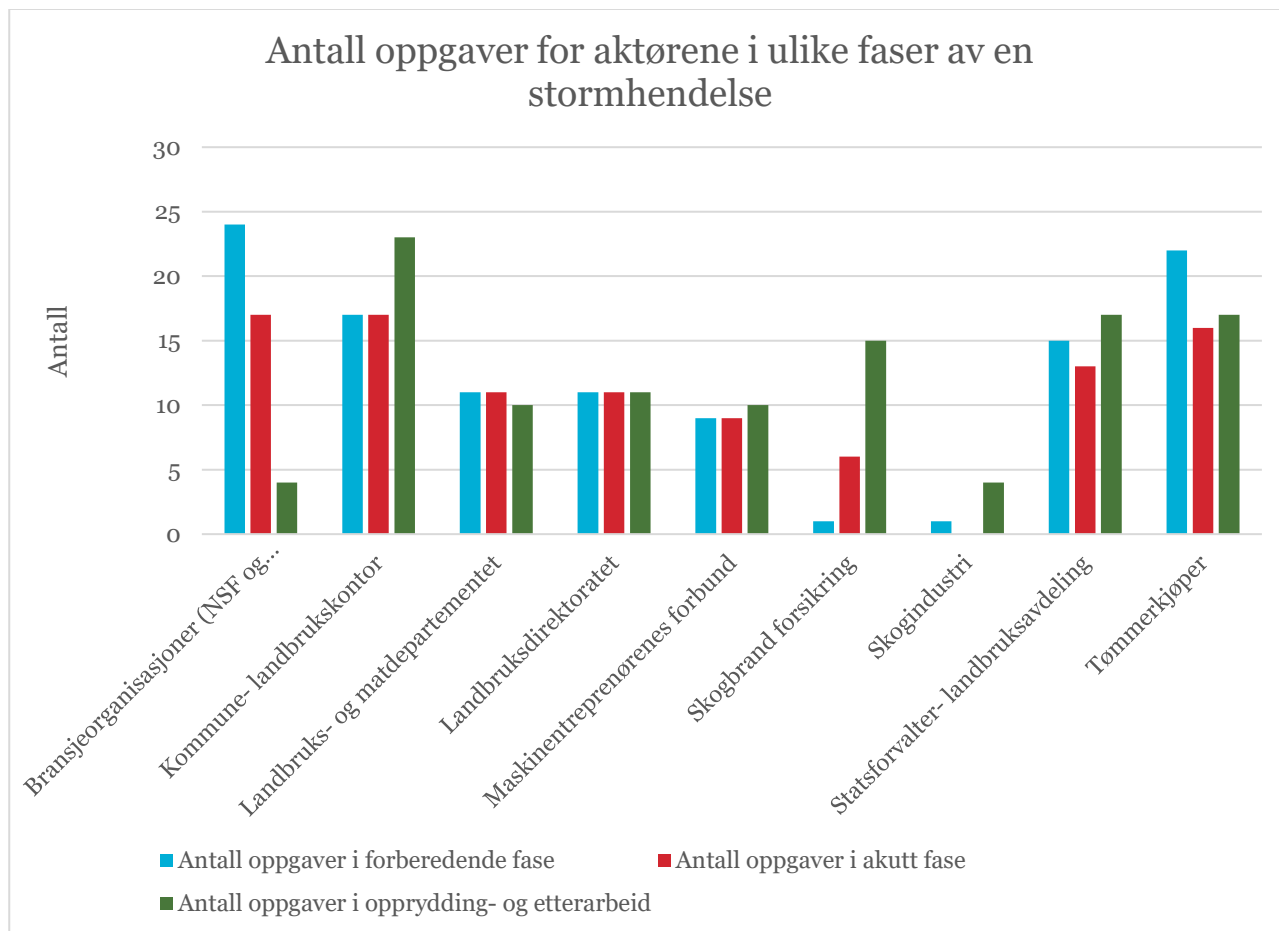
Skogindustrien oppgir få oppgaver og kun i forberedende fase og oppryddings- og etterarbeidet. Industrien, som en av de siste i logistikk- kjeden innen skog opplever nok å ha færre av de oppgavene som er omfattet av spørreundersøkelsen.

Kommunenes landbrukskontor er den aktøren som oppgir å ha flest oppgaver, med en hovedvekt av oppgaver under oppryddings- og etterarbeidet. Skogansvarlige ved kommunenes landbrukskontor har ofte mange oppgaver de har ansvar for å følge opp, og samtidig få ressurser. At det oppstår flere oppgaver for landbrukskontorene i oppryddingsarbeidet virker logisk, da det etter en hendelse skjer en «ansvarsoverføring» fra beredskapsmyndighetene til sektormyndighetene. Når det ikke lenger er fare for liv og helse er det ikke lenger beredskapsmyndighetene som har ansvar for å følge opp andre oppgaver i oppryddings- og etterarbeidet av hendelsen. Det vil være svært viktig å få en forutsigbarhet og klarhet i hvilket ansvar og hvilke oppgaver kommunenes landbrukskontor har for at ressurser blir prioritert så hensiktsmessig som mulig.

Landbruks- og matdepartementet, Landbruksdirektoratet og Maskinentreprenørenes forbund og oppgir at de har omtrent like mange oppgaver fordelt i de ulike fasene av en hendelse.

Statsforvalterens landbruksavdeling og tømmerkjøperne oppgir mer fordeling av oppgavene, men i hovedsak ganske jevnt fordelt i de ulike fasene. Statsforvalteren opplever flest oppgaver i opprydding og etterarbeidet, noen mindre i forberedende fase og færrest i akutt fase. Tømmerkjøperne opplever flest oppgaver i forberedende fase og omtrent jevnt med oppgaver i akutt fase og oppryddings- og etterarbeidet.

Hvis vi legger ansvarsprinsippet- og likhetsprinsippet til grunn, kan man kanskje forvente at aktørene har omtrent samme antall oppgaver i de ulike fasene. Spørreundersøkelsen viser at dette ikke er tilfellet for flere aktører. Dette kan være fordi ansvaret som påligger aktørene kan medføre ulike oppgaver i de ulike fasene, og avhengig av organisasjonens hovedformål vil hovedvekten av oppgaver kunne ligge i ulike faser. Det kan også vise at aktørene ikke er helt bevisst hvilket ansvar de har i forhold til de fire beredskapsprinsippene.

Figur 2 Antall oppgaver for aktørene i ulike faser av en stormhendelse

Under følger en liste over oppgavene aktørene kunne krysse av for i ulike faser:

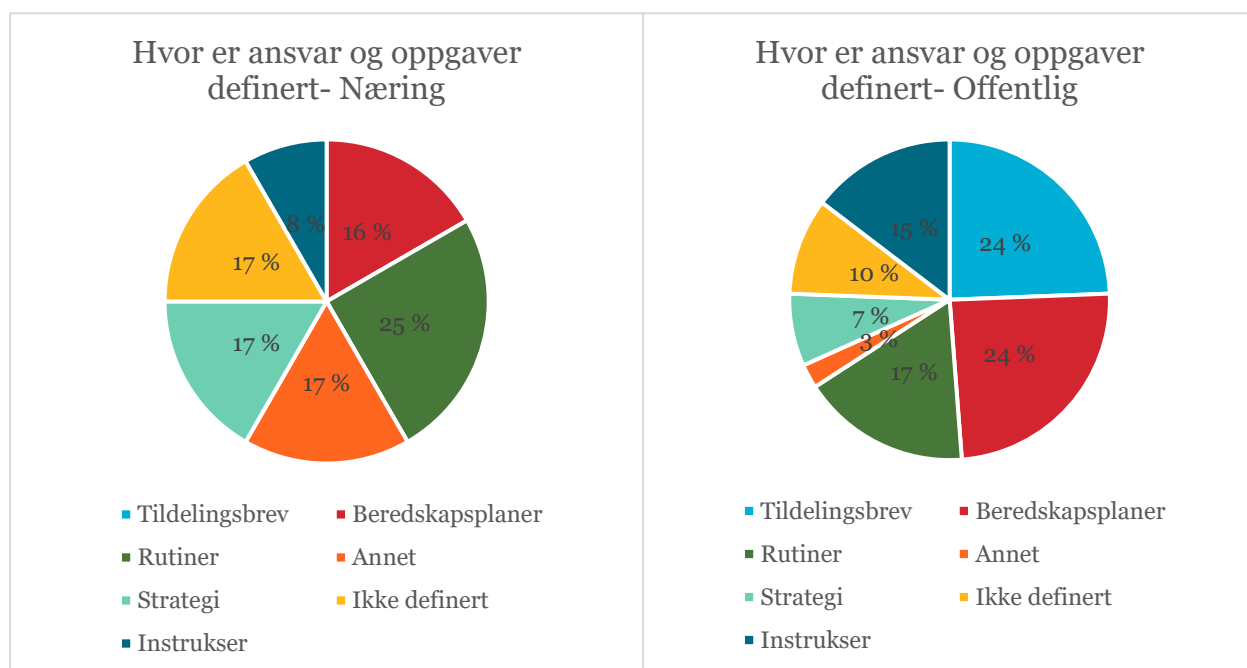
<i>Rådgivning</i>	<i>Kontaktutvalg i kommune</i>	<i>Kontakt med skogbruksleder</i>
<i>Veiledning</i>	<i>Kontaktutvalg i fylke</i>	<i>Kontakt med skogeier</i>
<i>Informasjon</i>	<i>Kunnskapsinnhenting</i>	<i>Planlegging av hogst</i>
<i>Virkemiddelforvaltning</i>	<i>Beredskapsplan for skog</i>	<i>Gjennomføring av hogst</i>
<i>Formidling av fag- og forvaltningskompetanse</i>	<i>Situasjonsanalyse</i>	<i>Salg av tømmer</i>
<i>Samhandling med tilgrensende aktører</i>	<i>Risikoundering</i>	<i>Kjøp av tømmer</i>
<i>Samordning/ koordinering</i>	<i>Forsikring</i>	<i>Transport av virke</i>
<i>Bidra i opprydding av infrastruktur</i>	<i>Kontakt med skogbrukssjefer</i>	<i>Avsetning av virke/ Marked</i>

3.1.2 Hvor er virksomhetenes ansvar og oppgaver definert?

For å se på hvor virksomhetenes ansvar og oppgaver er definert har vi delt respondentene inn i to grupper, henholdsvis næringsaktører og offentlige aktører (figur 3). Næringa oppgir at ansvar og oppgaver i hovedsak er definert i rutiner (25%), ellers er det en jevn fordeling mellom beredskapsplaner (16%), strategi (17%), annet (17%) og ikke definert (17%). En lavere andel oppgir at ansvar og oppgaver er definert i instruksjer (8%). Avkryssingen kan variere hvis det brukes ulike ord og begrep om dokumentene i de ulike organisasjonene.

Det offentlige svarer at ansvar og oppgaver er definert i tildelingsbrev (24%), beredskapsplaner (24%), rutiner (17%), instruksjer (15%), ikke definert (10%), strategi (7%) og annet (3%).

Svaralternativene «annet» og «ikke definert» utgjør en andel på 34% hos næringa, mot 13% i det offentlige. Grunnen til dette kan være at det offentlige får tildelt oppgaver og krav gjennom tildelingsbrev og instruksjer. Norske lover og forskrifter kan også være førende for ansvar og oppgaver, et eksempel her er kommunenes krav til risiko- og sårbarhetsanalyser og beredskapsplaner. De private næringsaktørene kan selv legge føringer for hvilket ansvar og hvilke oppgaver de skal ha og hvordan dette skal defineres, dermed kan andre alternativ enn de som inngår i svaralternativene i spørreundersøkelsen være aktuelle.

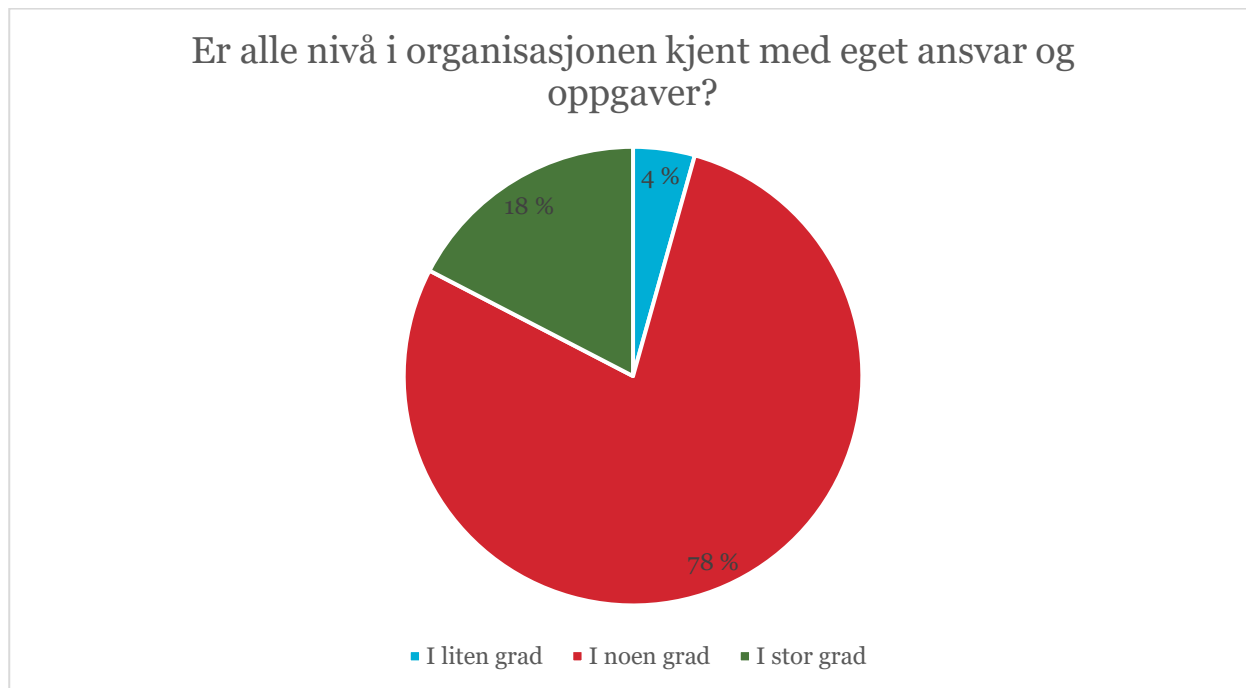
Figur 3 Hvor er ansvar og oppgaver definert?

3.1.3 Er alle nivå i organisasjonen kjent med eget ansvar og oppgaver?

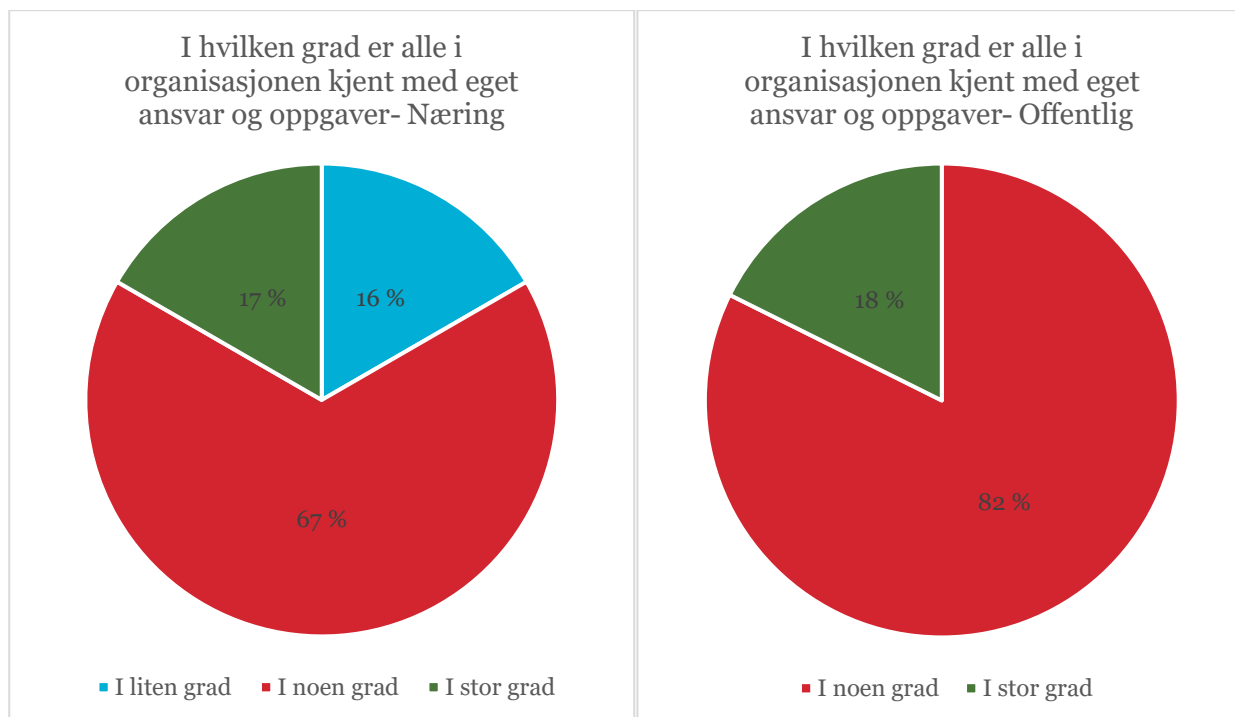
På spørsmål om alle nivå i organisasjonen er kjent med eget ansvar og oppgaver har 4 prosent av respondentene svart «i liten grad», 78 prosent har svart «i noen grad» og 18 prosent har svart «i stor grad» (figur 4).

For å se nærmere på tallene har vi delt respondentene inn i næringsaktører og offentlige aktører (figur 5). Blant næringsaktørene oppgis det at 16% i liten grad er kjent med eget ansvar og oppgaver mot ingen blant de offentlige. Andelen som i stor grad er kjent med eget ansvar og oppgaver er omtrent like stor for både næringsaktørene og de offentlige aktørene, på 17-18%. Størstedelen oppgir at alle i organisasjonen i noen grad er kjent med ansvar og oppgaver. Det burde vært en større andel som oppgir at alle i organisasjonen i stor grad er kjent med eget ansvar og oppgaver.

En stor andel oppgir at i deres organisasjon er alle nivå kun i *noen grad* kjent med eget ansvar og oppgaver. Det ønskelige er at alle nivå i en organisasjon er godt kjent med sitt ansvar og oppgaver når en hendelse som storm oppstår. Dette vil føre til en enklere håndtering på alle nivå, tydelige forventninger til hvilke oppgaver som skal følges opp av hvem og i hvilke situasjoner. Dersom en organisasjon sitt ansvar og oppgaver også er godt kjent utenfor organisasjonen kan samarbeid på tvers effektiviseres.

Figur 4 Er alle nivå i organisasjonen kjent med eget ansvar og oppgaver?

Figur 5 I hvilken grad er alle i organisasjonen kjent med eget ansvar og oppgaver?

3.1.4 Hvordan kan virksomhetene jobbe for at ansvar og oppgaver skal forstås bedre?

Størstedelen av aktørene har svart at man ønsker at virksomhetene jobber med å plassere ansvar og oppgaver i organisasjonen (figur 6). De neste kategoriene, rutiner, opplæring og trening har også fått store svarprosjenter. Ut fra svarfordelingen og sett i sammenheng med det foregående spørsmålet, hvor kun 18% oppgir at alle nivå i organisasjonen er kjent med eget ansvar og oppgaver, kan man anta at det er et generelt ønske om at virksomhetene skal forstå ansvar og oppgaver bedre og at virksomhetene bør jobbe med dette på flere måter.

Figur 6 Hvordan kan virksomhetene jobbe for at ansvar og oppgaver skal forstås bedre?

3.1.5 Samarbeid

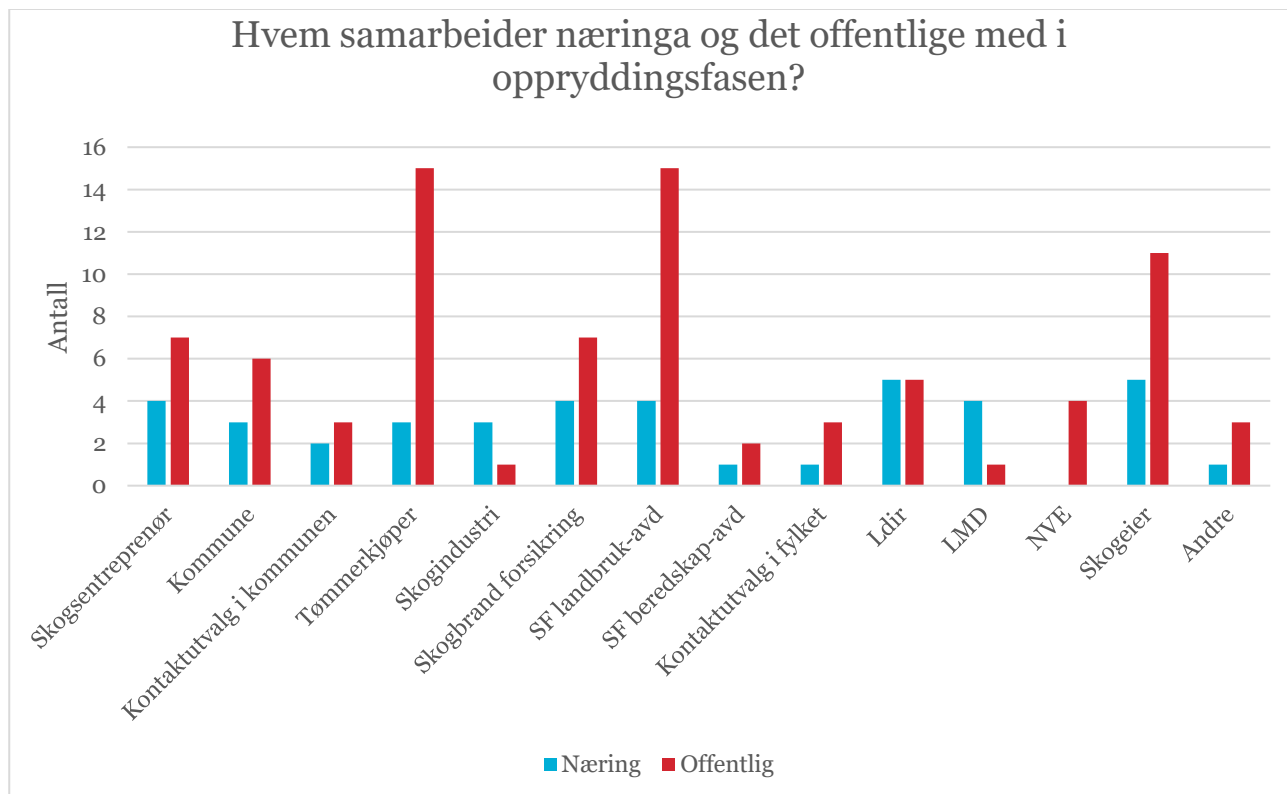
Som man ser av figur 7, er det tømmerkjøperne, Statsforvalterens landbruksavdeling og skogeier som samarbeider mest med andre aktører i oppryddingsfasen.

Statsforvalterens landbruksavdeling oppgir at de har kontakt med skogsentreprenører, kommune, tømmerkjøper, Skogbrand forsikring, Statsforvalterens beredskapsavdeling og landbruksavdeling, kontaktutvalg i fylket, Landbruksdirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og andre.

Tømmerkjøperne oppgir at de har kontakt med skogeier, skogsentreprenør, kommune, kontaktutvalg i kommune, andre tømmerkjøpere, skogindustri, Skogbrand forsikring, Statsforvalterens landbruksavdeling, kontaktutvalg i fylket og Landbruksdirektoratet.

De aktørene som oppgir å ha kontakt med skogeiere er kommunens landbrukskontor, tømmerkjøper, Skogbrand forsikring, bransjeorganisasjoner og skogindustri.

Det er naturlig at aktørene som samarbeider mest med andre i oppryddingsfasen er Statsforvalterens landbrukskontor, tømmerkjøpere og skogeiere. Statsforvalterens landbrukskontor som forvaltningsmyndighet må ha kontakt med både relevante offentlige aktører og næringsaktører for å gjennomføre sine oppgaver. Tømmerkjøper bistår skogeier under oppryddingsarbeidet og har også kontakt med mange andre aktører for å gjennomføre sine oppgaver. Skogeier er den som blir direkte berørt og har behov for støtte fra ulike aktører.

Figur 7 Hvem samarbeider næringa og det offentlige med i oppryddingsfasen?

For de som har svart «Andre» i spørreundersøkelsen har det vært mulig å presisere dette i tabell 1 under.

Tabell 1 Hvilke andre samarbeider virksomheten med i oppryddingsfasen?

Næring	Offentlig
Nibio, Blom, dronepiloter, selskaper som jobber med fotografering og fjernmåling	DSB for avklaringer
	Statsforvalterens landbruksavdelinger i andre fylker
	Enhet for Naturmangfold og verneområder og enhet for Vannforvaltning og forurensning i eget fylke
	Stormutvalget under DSB, andre departement.

Når det gjelder hvilke andre samarbeidsformer som hadde vært verdifullt for virksomheten trekker flere kommuner frem flere møtepunkt, månedlige møter, møte med Statsforvalter og Landbruksdirektoratet, orienterings- og informasjonsmøter (tabell 2). Tre respondenter fra det offentlige viser til at samarbeidsformene har fungert greit. Næringsaktørene trekker frem møtepunkt med alle organisasjoner med ansvar, månedlige møter og statusmøter som andre samarbeidsformer som hadde vært verdifull for virksomheten. Det er usikkert om spørsmålet er forstått riktig, da alle næringsaktører som har mottatt denne spørreundersøkelsen også har vært invitert inn i de månedlige statusmøtene. En næringsaktør svarer

at de er godt dekket når det kommer til samarbeidsformer, en annen svarer at de i dag har god kontakt med etablerte strukturer. Ut fra svarene som er gitt på dette spørsmålet kan man forstå det slik at felles møter hvor man deler informasjon med hverandre er et ønsket verktøy, og at de som har deltatt i månedlige møter i oppryddingsarbeidet har vært fornøyde med dette. Blant kommunene som har deltatt i spørreundersøkelsen har flere svart at det er ønskelig med mer informasjon.

Når det gjelder samarbeid i oppryddingsfasen kan det være grunnlag for å diskutere om det er for mange kontaktpunkter. For mange kontaktpunkter kan gjøre informasjonsflyt og samarbeid utfordrende og er ressurskrevende. Problemstillinger kan løftes opp til «feil» aktør og bli hengende hvis de ikke blir videreformidlet og man klarer ikke å sikre at alle har samme forståelse av gjeldende situasjon. Man kan også spørre seg om de mange kontaktpunktene gjenspeiler usikkerhet omkring ansvar og oppgaver- som igjen henger sammen med lite kjennskap til de fire beredskapsprinsippene.

Det kan være gunstig å vurdere om man kan redusere antall kontaktpunkter i oppryddingsarbeidet uten å redusere informasjonsflyten. For å beholde informasjonsflyten kan man enten øke kontaktflaten eller benytte seg av situasjonsrapportering i «riktig linje». Ved å redusere kontaktpunkter og øke kontaktflaten kan man benytte seg av samvirkekonferanser. En fordel med samvirkekonferanser er at man kan invitere inn mange aktører og sikre samme situasjonsforståelse for alle. En ulempe kan være hvis det blir for mange aktører i møtene. Dette kan føre til at tema på møtene blir for generelle og/eller at viktige problemstillinger ikke blir bragt opp.

En fordel ved å redusere antall kontaktpunkter og heller benytte situasjonsrapportering i «riktig linje» er at man kan aggregere informasjonen der hvor samme behov eller problemstilling blir løftet av flere aktører og slik jobbe mer effektivt. På samme måte kan man gi informasjon den andre veien. En ulempe er at man får mindre én- til -én- kontakt og man er avhengig av at den som eventuelt skal videreformidle et behov eller en problemstilling har en god forståelse av det som skal formidles.

Tabell 2 Hvilke andre samarbeidsformer hadde vært verdifullt for virksomheten?

Næring	Offentlig
Månedlig rapportering og statusmøter	Det har fungert rimelig greit
Noen møtepunkter med alle organisasjoner med ansvar	Flere tverrdepartementale møter om storm/skogskade beredskap
Statusmøter	Informasjon-/orienteringsmøter
Vi er godt dekket.	ingen
Vi har i dag god kontakt med etablerte strukturer. God koordinering av L.dir etter siste storm. Tror det burde settes ned et "koordineringsorgan" hvor myndigheter og næring deltok. Organets myndighet måtte klarlegges. De burde f.eks avgjøre hvor driftskapasitet skulle flyttes/prioriteres. Komme med forslag til rammebetingelser, lagringsplasser etc etc. Sikre at det ikke ble konkurranse om tømmeret og at opprydding ble prioritert. Dette burde ligge innen i alle avtaler hos tømmerkjøperne i forkant.	Ingen spesielle behov
	Kartlegging av skadeomfanget på tidlig tidspunkt.

NLFs Flytjeneste

Kartverket

Mer formelle møtepunkt.

Møte med Statsforvalter og Landbruksdirektoratet

Månedlige statusmøter

Månedlige statusmøter, slik Landbruksdirektoratet har holdt etter stormen 19.11.2021 er veldig verdifullt

orienteringsmøter

Samarbeidsform og hvem man samarbeider må defineres ut fra omfang. Vi gjennomførte et par teams orienteringsmøter for kommunene i starten. Etter hvert gikk vi over til info-mailer. Etter hvert var det kun få kommuner som var aktive, og da ble informasjonen mer direkte.

I ettertid ser vi at det ville vært noe mer rasjonelt å fortsette med teamsmøter også lenger utover i oppryddingsfasen.

Samarbeid har foregått i nødvendig utstrekning på telefon og i møter etter hva som har vært hensiktsmessig. Dette har fungert ganske godt. Utfordringen var i den første fasen. Her var samordningen dårlig og ting ble gjort planløst og mange drev med det samme uavhengig av hverandre. Dette kan løses ved å lage en overordnet beredskapsplan med avklarte ansvarsområder.

Samarbeid mellom kommunane

Statusmøter, som Landbruksdirektoratet har arrangert, er verdifullt. Det bør være rutiner for møter mellom aktuelle aktører allerede i tidlig fase ved en hendelse, slik at en sikrer god informasjonsflyt, ansvarsfordeling (klargjøring av ansvar) og unngår unødvendig dobbeltarbeid (f.eks. med innhenting av informasjon) og misforståelser.

Ved en større hendelse utvide deltakere i månedlige statusmøter

---

3.1.6 Skranker i oppryddingsarbeidet

Alle skranker i beredskapsarbeidet som er inkludert i spørreundersøkelsen har fått tre stemmer eller flere i spørreundersøkelsen (figur 8). Vi har valgt å dele skrankene inn i tre grupper etter hvor mange stemmer de har fått.

De skrankene som har fått flere enn 12 stemmer er «kapasitet hogstmaskinlag», «tilgang på info om skadeomfang», «tilstand på skogsveier, velteplass, snuplass», «behov for nye skogsveier, velteplasser, snuplasser» og «kapasitet taubanelag/ helikopter».

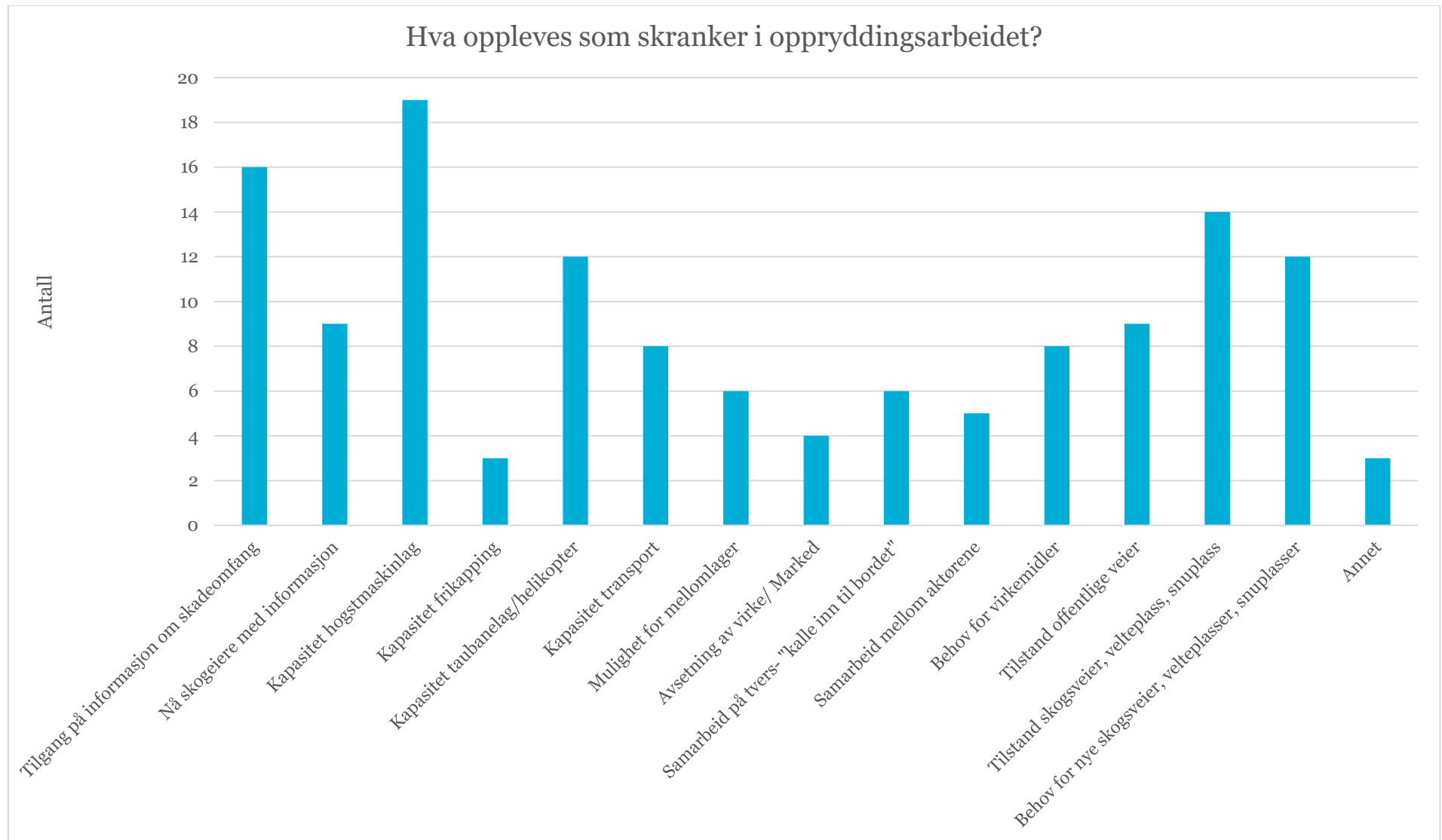
Deretter kommer en gruppe med 6-9 stemmer med skrankene «tilstand offentlige veier», «behov for virkemidler», «kapasitet transport», «mulighet for mellomlager» og «samarbeid på tvers- kalle inn til bordet».

Den siste gruppa som har fått 3-5 stemmer, er «samarbeid mellom aktører», «avsetning av virke/ marked», «kapasitet frikapping» og «annet». Aktørene som har svart «annet» er bedt om å beskrive hvilke skranker dette gjelder (tabell 3). Det var ingen innspill på andre skranker fra skognæring, men det kom innspill fra tre offentlige aktører.

Når vi ser på figur 8 ser vi at de skrankene med flest stemmer er skrankene som vi finner i de lokale forholdene. Dette er skranker man møter tidlig i oppryddingsarbeidet og som kanskje er de mest synlige og nærliggende skrankene for flertallet av respondentene i denne spørreundersøkelsen. En skal være forsiktig med å trekke for bastante konklusjoner om hvilke skranker som er «viktigst» eller «størst» i oppryddingsarbeidet basert på svarene i denne undersøkelsen. Men for deltakerne i denne undersøkelsen kan vi lese hva som ble opplevd oftest som skranker i oppryddingsarbeidet for stormhendelsen 19.11.2021.

Tabell 3 Hvilke andre skranker oppleves i oppryddingsarbeidet?

Næring	Offentlig
	Alt dere har nevnt over er i større eller mindre grad utfordringer som må løses, men aktualiteten vil variere med geografi og med tidspunkt for hendelsen.
	Avklaring av ansvarsforhold rundt virke i vassdrag, -skal virke ryddes ut av vassdrag, hvem har ansvar om det ikke ryddes og det oppstår skader pga. flom etc. I hvilken grad har grunneier, kommune, NVE eller andre ansvar i slike saker?
	Noe mer avklaring for grensen for når det er riktig å bruke "skoghygiene-paragrafen" og pålegge opprydding. -Og hva gjør man der man egentlig ønsker å pålegge opprydding, men det ikke er hogstmaskiner tilgjengelig?
	Uklarheter rundt ansvar og oppgaver

Figur 8 Hva oppleves som skranker i oppryddingsarbeidet?

3.1.7 Hva opplevde virksomhetene fungerte godt ved håndteringen av stormoppryddingen?

Næringsaktørene opplevde at håndteringen av samarbeid, koordinert informasjon, transportkapasitet og forståelse fra skogeier fungerte godt (tabell 4). Hovedpunkt å trekke frem fra det offentlige er samarbeid, organisering av kapasitet og transport, kommunikasjon, tilskuddsordning, virkesomsetning, koordinering av Landbruksdirektoratet, skadeoversikt fra Skogbrand forsikring og samarbeid på tvers av næring og forvaltning.

Både næringsaktørene og de offentlige aktørene trekker frem at samarbeid og koordinering fungerte godt ved håndteringen av stormoppryddingen. Skadeomfanget fra stormhendelsen 19. november 2021 har ikke vært større enn at oppryddingsarbeidet har gått greit med den kapasiteten som har vært tilgjengelig, dette gjelder både lokal kapasitet og tilført kapasitet fra andre geografier. Om situasjonen vil være annerledes ved en større storm er usikker, men at det foreligger et godt samarbeidsgrunnlag mellom næringsaktører og offentlige aktører i forkant av en større hendelse vil være en stor fordel den dagen man opplever mer krevende hendelser.

Tabell 4 Hva opplevde virksomheten fungerte godt ved håndteringen av stormoppryddingen?

Næring	Offentlig
Samarbeid med Landbruks- og matdepartementet	Godt samarbeid skogeier, kommune, skogbruksleder
God informasjon mellom aktørene. Ldir sin koordinerende rolle var hensiktsmessig og passe nøytral.	Skogeierorganisasjonene gjorde en kjempejobb i å organisere oppryddingen.
God samordning av opprydding i etterkant. Godt at L.dir tok et lederinitiativ. Likevel viktig å huske at dette var en liten hendelse. Den neste kan være 10x større. Dagens struktur og planer er ikke dimensjonert for dette.	Kjenner tømmerkjøpere godt og kunne ha telefonkontakt
Koordinert informasjon tidlig	Kommunikasjon med Stasforvalter og tømmerkjøpere
Egen transportkapasitet	Mange skogeigerar tok kontakt for veiledning
Skogeiere som ikke hadde skader, aksepterte å bli nedprioritert.	Organisering av kapasiteten i hogstlag og transportselskap
	Samarbeid mot skogsamvirke
	Tilskuddsordningen
	Tømmerkjøpernes håndtering av situasjonen
	Viken skog og lokale entreprenører tok ansvar.
	Virkesomsetningen

	<p>Landbruksdirektoratet gjorde en god jobb med å koordinere innsats. Skogbrand hadde god oversikt over skadebildet.</p> <p>Næringa har bidratt til å få ut verdier før de ble forringet og redusert risiko for sekundære skader av insekter.</p> <p>Månedlige statusmøter, internt samarbeid, annen kontakt med LMD, statsforvaltere, forskning og næring. Avklaringer, prognoser, tilskuddsordning</p>
	Samarbeidet med skogeiersamvirkene, kommunene og Landbruksdirektoratet

3.1.8 Hva er de viktigste læringspunktene for virksomheten fra denne stormhendelsen?

Nesten alle respondenter har svart på dette spørsmålet, noe som viser at både næringsaktørene og de offentlige aktørene ser mange læringspunkter fra stormhendelsen (tabell 5). Behov for oversikt over skadeomfang nevnes av flere som et viktig læringspunkt og det å ha tilskuddsordninger som stimulerer til opprydding. Både offentlige aktører og næringsaktører trekker frem behov for beredskapsplan for storm og behov for avklaringer om roller og ansvar på flere nivå.

Det jobbes med å utarbeide en metodikk for å få oversikt over skadeomfang etter en stormhendelse. Ett prosjekt i samarbeid mellom Skogbrand forsikring, NIBIO, Field og Landbruksdirektoratet er i slutfasen. Arbeidet fra dette prosjektet videreføres av blant annet Landbruksdirektoratet og Skogbrand forsikring.

Læringspunkter som organisasjonene kan jobbe med selv for å forbedre egen håndtering av oppryddingsarbeidet er å arbeide med kunnskap om eget ansvar og oppgaver hvor dette ikke er godt nok innarbeidet. Når man som organisasjon er godt forankret i dette og man har lagt de fire beredskapsprinsippene til grunn vil dette føre til en bedre gjennomgående struktur i forhold til effektiv håndtering og informasjonsflyt.

Tabell 5- Hva er de viktigste læringspunktene for virksomheten fra denne stormhendelsen?

Næring	Offentlig
Lagring av virke, fare for insekter ble ikke tenkt på før i sein fase.	Hvordan skaffe oversikt raskt og effektivt
At ikke alt virke nødvendigvis må hogges, altså nullområder.	Snakke med/informere skogeiere
At bransjen ikke er godt nok rigget for dette samlet.	Hvordan prioritere avsetning av virke og entreprenører
Samarbeide om skadeoversikt.	Ansvar ved stormhendelser ligger delvis hos skogeier, delvis tømmerkjøper (andelslag), delvis forsikringselskap.
Etablere tilskuddsordninger raskt som stimulerer til opprydding	Beredskapsoppgavene til den kommunale skogforvaltningen bør defineres tydeligere. Kommunens

	beredskapsoppgaver inkluderer i liten grad opprydding av skog.
Som organisasjon har vi lært mye. Det meste er inkludert i oppdatert beredskapsplan.	Hva er kommunens ansvar? Burde ha beredskapsplan som tar for seg slike hendelser
Det viser seg at ingen i dag har operative og gode beredskapsplaner for store hendelser. Mye ansvar er skjøvet ned på kommunene, som ikke har verken ressurser eller kompetanse til å følge opp. Departement, direktorat og SF burde hatt tydeligere ansvar og klargjort hva deres oppgaver var under en hendelse. SF burde også bidra med forventinger og maler på planverk kommunene kunne bruke som utgangspunkt for sitt arbeid.	Viktig å ha gode muligheter for tømmerlevering/mottak av tømmer Skremmende å se hvor sårbare vi er når vi blir ramma av ekstremvær
At vi må sikre god rekruttering til maskinentreprenørene	Bedre forsikringsdekning hos skogeierne
At det er god koordinering og informasjonsutveksling	Raskere oppstart av vindfalldriftene
At industrien ikke har stor lagringskapasitet	Manglende taubanemiljø på Østlandet/liten kapasitet
Arbeide med enda bedre kartlegging.	Bli for mange aktører som skal ordne opp
Samarbeid på tvers av aktører	Kartdata, kompetanse innen overvåkning (droner mm) raske beslutninger
Dugnadsånd med mål om å redde store verdier	
Fokus på infrastruktur	
	Lage beredskapsplaner før hendelsen skjer. Virkemiddelordningene må komme på plass raskt. Pengene må øremerkes, så det ikke blir mindre til andre oppgaver. Landbruksdirektoratet må komme på banen tidlige. Ikke kapasitet hos tømmerkjøper til å håndtere så store mengder tømmer
	Maskinkapasitet
	Tilgang på manuell arbeidskraft
	Informasjon om skadeomfang
	Rådgeving, oppfølging og informasjon

Vi må være bedre forberedt

Vi må ha en god beredskapsplan for storm, eventuelt i kombinasjon med andre hendelser.

Det må avklares ansvar mellom ulike forvaltningsnivå.

Proessen ved utarbeidelse av tilskudd/virkemidler kan med fordel være bedre med tanke på å involvere de ulike aktørene.

Viktig å få oversikt tidlig over skadeomfanget

Tilskuddsordninger skulle vært rigget i forkant slik at de kunne bli iverksatt raskere

Omfattende søkerutiner - unødvendig med forhåndsgodkjenning.

Flere skogeiere bør ha skogskadeforsikring

Naturskadeerstatningsordningen er ikke egnet til å sikre tilstrekkelig opprydding da den bare dekker skog som ikke kan forsikres.

Samordnede rutiner mellom skognæring/skogoppsyn/beredskapsaktører/energisekskap for skaderegistrering er viktig

Nødnett og strøm hadde vært raskere tilbake hvis det hadde vært gjort forhåndsavtaler med skogbruket om opprydding.

Beredskapsmatriser må ferdigstilles og formildes i tildelings/forventningsbrev. Samordnes med beredskapsaktører (DSB).

Storm må inn i kommunenes ROS analyser og det må utvikles veiledning og hjelpemidler for beredskapstiltak/rutiner i kommunene basert på høstede erfaringer

Behov for å klargjøre ansvar og oppgaver

Behov for oversikt over omfang

Viktig med felles treffpunkt, erfaringsutveksling og risikovurderinger

Trekke inn nødvendig fagkompetanse

Behov for beredskapsplan og tiltaksliste storm for fremtidige hendelser

Hvordan jobber beredskap og blålysetater under akuttfasen- finne god overgang fra akutt til opprydding

Viktig med dokumentasjon og loggføring

Det må avklares og gjøres tydelige avtaler om hvem som har ansvar for å beslutte og sette i gang innhenting av data,

---

---

hvilken metode som skal brukes og hvordan kostnader skal fordeles

- Kontakt og møtesteder (digitalt) mellom de ulike aktørene må etableres så tidlig som mulig (gjerne i regi av Landbruksdirektoratet

- Før en større hendelse inntreffer neste gang, må det avklares i hvilken grad geografisk omprioritering av driftskapasitet skal "overstyres" og hvem som evt. skal ha myndighet til å styre dette

---

3.1.9 Andre problemstillinger som ikke faller inn under skog- og landbrukssektoren?

Hovedpunkt fra næringa er behov for klargjøring av ansvar mot beredskapssektoren, behov for rask skadkartlegging, mental helse for de som er tett på hendelsen og at strømutfall må reduseres.

Hovedpunkt fra forvaltningen er behov for forhåndsavtaler med skogbruksnæring fremfor rekvirering av maskiner for å raskere kunne gjenopprette funksjoner, det kunne vært satt krisestab i kommunen for å hjelpe de som opplevde hendelsen som psykisk krevende, skilting på veier for å holde folk unna veier med vindfall, strømforsyning, kommunikasjon, helsearbeid, psykisk helse skogeiere og avklaringer med kommuner og fylkeskommuner om utkjøring av tømmer i teleløsningen

Igjen trekkes uklarheter om roller og ansvar frem- her mot skjæringen mellom landbruks- og beredskapssektoren.

Tabell 6 Andre problemstillinger som ikke faller inn under skog- og landbrukssektoren?

Næring	Offentlig
<p>Det burde være et ansvarlig beredskapsdirektorat for store stormhendelser. I dag har ikke DSB noen rolle og engasjerer seg derfor ikke. Med en tydeligere rolle for DSB kunne de være tydelige i sine forventninger til SF og kommuner. Det vil også være enklere å definere roller og ansvar mellom L.dir og DSB hvis DSB hadde et klart ansvar. Ved en 10x hendelse med tap av menneskeliv og betydelig infrastruktur har vi faktisk ikke et direktorat med ansvar og beredskapsplaner for dette i dag.</p> <p>Myndighetene bør foreslå en digital løsning for rask skadkartlegging etter en storm. Arbeid er i gang, og kanskje har vi dette til neste storm. Kanskje bør også myndighetene finansiere datainnsamling og noe prosessering av skadedata. Alternativt kan dette være et spleiselag. Løsning, finansiering og grensesnitt mellom næring og myndigheter bør klarlegges.</p>	<p>Rekvireringsinstituttet som ligger til Politi (liv og helse) og brannvesen må tilrettelegges på en måte som gjør at forhåndsavtaler med skogbruksnæring om opprydding blir mer naturlig valg enn rekvirering. I dag kommer ikke slike avtaler på plass som følge av mangel på avtaler som sikrer tap ved driftsstans ved rekvirering. Forhåndsavtaler kan raskt iverksettes når noen trykker på den store røde knappen. Vil bidra til raskere gjennomretting av samfunnet funksjon etter skade og mer effektiv opprydding i forhold til skoghygiene.</p>
<p>Mental helse for nært involvert</p>	<p>Det kunne vært satt krisestab i kommunen som følge av hendelsen med tanke på at enkelte kan oppleve hendelsen som psykisk krevende.</p>

Strømutfall må reduseres i forhold til hva enkelte opplevde	I stormfasen burde det vært gjort grep for å hindre folk i å kjøre inn på veier hvor de ville bli stoppet av vindfall, der skogen fortsatt blåste ned og faren for å bli rammet var stor. Stormen varte i mange timer. Her burde vi vært flinkere.
	Kommunikasjonsforbindelser, 110, telefonnett, strømnett
	Psykisk helse for hardt rammede skogeiere
	Strømforsyning, helsearbeid.
	Det er behov for avklaringer med NVE om opprydding/ansvar ved vindfall i vassdrag og avklaringer med kommuner og fylkeskommuner om utkjøring av tømmer i teleløsningen

3.2 Beredskapsrutiner for skog i Landbruksdirektoratet

Landbruksdirektoratet benyttet beredskapsrutiner utarbeidet gjennom arbeidet med beredskapsplan for stor granbarkbille i stormhåndteringen. Beredskapsrutinene består blant annet av loggføring, kontaktlister til aktuelle skogaktører og mal for situasjonsrapportering.

3.2.1 Organisering

Etter 19. november 2021 opprettet skogseksjonen i Landbruksdirektoratet en gruppe som håndterte alle sider av stormhendelsen. Den besto av beredskapsgruppa ved skogseksjonen samt andre medlemmer av skogseksjonen som ble trukket inn ved behov for flere ressurser eller der hvor problemstillinger og oppgaver krevde spesiell kompetanse. At organiseringen skiftet form ut ifra behov opplevdes som både naturlig og nyttig. Loggføringsskjema som kontinuerlig ble brukt gjorde det mulig å oppdatere nye deltakere i gruppa på arbeidet som var gjort.

3.2.1.1 Loggføring

Landbruksdirektoratet har loggført egen aktivitet fra 21. november 2021 til 13. desember 2023 (se eksempel på mal for loggføring i vedlegg a). Oppryddingsarbeidet er ansett som ferdig og tilskuddsordningen ble avsluttet 15. oktober 2023. Loggføringen førte til at vi i en hendelse med mye aktivitet og kontakt både internt og eksternt har hatt oversikt over hvem som har gjennomført hvilke aktiviteter og hvem som har hatt ansvar for hvilke oppfølgingspunkt. Dette har vært et svært nyttig verktøy i oppryddings- og etterarbeidet. I loggen har vi også lenket opp til nødvendige dokumenter som har vært lett tilgjengelige. Loggføringen førte også til at medarbeidere som ikke var involvert i hendelsen fra start har kunnet oppdatere seg på gjennomførte aktiviteter og oppfølgingspunkt.

Læringspunkt som kommer frem fra loggføringen er at Landbruksdirektoratet kunne kalt inn berørte aktører til et fellesmøte litt tidligere da det ble en del «en-til-en» kontakt på telefon og epost de første dagene etter stormen. Det første fellesmøtet med berørte statsforvaltere ble holdt én uke etter hendelsen. Ved en ny stor stormhendelse vil Landbruksdirektoratet kalle inn berørte aktører tidligere for at vi så raskt som mulig kan gjennomføre en felles situasjonsanalyse og risikovurdering.

3.2.1.2 Månedlige møter

Den 17. desember 2021 ble det første samvirkemøtet i forbindelse med stormen gjennomført mellom offentlige aktører og næringsaktører. Dette ble oppstarten på de månedlige møtene Landbruksdirektoratet har fulgt opp frem til juni 2023, med et opphold vinter 2022-2023 på grunn av oppryddingsstopp da det var mye snø i vindfallområdene.

I de månedlige møtene har vi hatt en fast agenda hvor vi har gått igjennom formål og hensikt med møtet, kort status fra Landbruksdirektoratet (avklaringer, informasjon om pågående arbeid mm.), fremdrift i oppryddingsarbeidet og felles risikovurdering av situasjonen.

Tilbakemeldingene Landbruksdirektoratet har fått fra aktørene som har deltatt i møtene har utelukkende vært gode. Det har vært et behov for en møteplass hvor man kan bringe både informasjon og problemstillinger til bordet. Erfaringen er at slike samvirkemøter er svært nyttige og tidsbesparende da man får delt informasjon med aktuelle aktører i ett og samme møte, samt at man oppnår en felles situasjonsforståelse.

3.2.1.3 Informasjon

Landbruksdirektoratet gjennomførte flere situasjonsrapporteringer til Landbruks- og matdepartementet i den første tiden etter hendelsen, hvor mal for situasjonsrapportering ble brukt (se vedlegg b). Informasjon til situasjonsrapporteringene fikk vi fra Statsforvalteren, Skogbrand forsikring og andre berørte aktører. Det å benytte mal for situasjonsrapportering i beredskapssammenheng har vi god erfaring med gjennom beredskap for stor granbarkbille. Det at situasjonsrapporteringen består av faste rapporteringspunkter gjør at man effektivt kan fylle inn nødvendig informasjon og gjør at mottaker vet hva som kan ventes av informasjon gjennom situasjonsrapporten. Man bør i situasjonsrapporten informere om når man forventer at neste situasjonsrapport sendes ut.

Det ble behov for å opprette en egen nettside for stormfelt skog for å nå bredere ut med informasjon. På denne siden ble det gitt kort informasjon om selve hendelsen, oppryddingsarbeid, mulige følgeskader og lenke til andre aktuelle nettsider. I samarbeid med NIBIO ble det opprettet en anbefalt prioriteringsliste for opprydding med hensyn til potensiell billefare. Det ble også lagt ut informasjon om spesielle hensyn, naturskadeerstatning, bruk av skogfond for å lette og sikre oppryddingen, tilskudd til opprydding av vindfall og ansvar og roller knyttet til fare for flom grunnet vindfall i vassdrag. Informasjonen som ble lagt ut på nettsiden er et resultat av innspill gitt fra deltakerne i de månedlige møtene.

For å nå ut til flest mulig ble det også laget flere nyhetssaker i forbindelse med stormoppryddingen, og ved flere anledninger har skogseksjonen blitt invitert til å holde innlegg med informasjon om oppryddingen og håndteringen etter stormen.

3.3 Retningslinjer for opprydding av vindfall etter stormen 19.11.2021 og tilsvarende hendelser deretter vinteren 2021/2022.

Utarbeidelsen av retningslinjer for tilskudd til opprydding ble raskt gjennomført etter oppfordring av daværende statsråd Sandra Borch. Ressurser ble skaffet til veie ved omdisponering av LUF-midler. Ved utarbeidelse av retningslinjene ble det hentet innspill fra de berørte statsforvalterne og næringsaktørene.

Ordningen hadde som sitt formål og begrunnelse som skadeforebyggende tiltak og som nødvendig tiltak for å legge til rette for ny foryngelse.

I 2022 ble ordningen finansiert gjennom omfordeling av midler til vei og drift (LUF) i fylkene og tilsvarende ufordelte midler sentralt av samme pott. Påfyll av midler til kommunene og finansiering av ordningen var betinget av at utvalgte kommuner vedtok retningslinjene slik de forelå. Begrunnelsen for å gjøre det slik var at ordningen i prinsippet belaster en sentral/fylkesvis ramme. Dermed var det behov for å ha kontroll på retningslinjene sentralt/ fylkesvis. I 2023 ble ordningen finansiert gjennom ekstra tildeling til Statsforvalteren i de berørte fylkene på ramme for vei og drift (LUF).

I juni 2022 ble det gjort en endring i retningslinjene basert på tilbakemeldinger fra Statsforvalteren i Innlandet, Statsforvalteren i Oslo og Viken og Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Det ble innført endring i punkt 3 i tilskuddsordningen som åpnet for bruk av helikopter.

Opprinnelig frist for skogeier å søke midler gjennom ordningen var satt til 01.11.2022. Fristen ble forlenget i to omganger, første gang i oktober 2022 da den ble endret til 01.07.2023, andre gang i juni 2023 til 15.08.2023. Frist for å sende inn dokumentasjon og anmodning om utbetaling av tilskudd har vært én til to måneder etter søknadsfrist.

I 2022 ble det totalt utbetalt kr 6 168 842 gjennom tilskuddsordningen, i 2023 ble det totalt utbetalt kr 9 404 761. Total er det utbetalt kr 15 573 603 gjennom tilskuddsordningen.

Siste versjon av retningslinjer for opprydding av vindfall etter stormen 19.11.2021 og tilsvarende hendelser deretter vinteren 2021/2022 ligger som vedlegg til rapporten (vedlegg c).

3.4 Innspill til beredskapsarbeid

Landbruksdirektoratet har i flere sammenhenger fått innspill om behov for en beredskapsplan for storm på skogområdet etter stormhendelsen 19. november 2021. Det er også blitt spilt inn behov for en helhetlig beredskapsplan for skog som dekker flere skadehendelser, blant annet storm, barkbiller og skogbrann.

Vinteren 2022 inviterte Landbruksdirektoratet aktører fra skognæring og skogindustri til et møte for å diskutere behov for mellomlager av tømmer for sommersesongen 2022. I dette møtet ble det spilt inn av skognæringa at det burde settes sammen en gruppe som kunne jobbe med problemstillinger knyttet til opprydding for stormscenarier av ulik størrelse. Som et resultat av dette innspillet inviterte Landbruksdirektoratet i juni 2023 representanter fra skognæring og skogindustri med i et samarbeidsprosjekt for å se på utfordringer i oppryddingsarbeidet etter større stormhendelser. Prosjektdeltakerne er blitt enige om følgende målsettinger for prosjektet:

- Beskrive ulike problemstillinger i oppryddingsarbeidet for ulike stormscenarier
- Utarbeide spilleregler aktørene imellom
- Utarbeide tiltaksliste for oppryddingsarbeidet etter ulike stormscenarier.

Prosjektarbeidet er kommet i gang høst 2023 og har satt frist for ferdigstilling til mai 2024.

I mars 2023 sendte Statsforvalteren i Innlandet et notat til Landbruksdirektoratet som tar for seg de erfaringene enheten for skog og trebruk hos Statsforvalteren i Innlandet har samlet etter stormen 19. november 2021 og er en oppsummering av momenter som Statsforvalteren mener kan være nyttige å ta med seg i videre beredskapsarbeid. Oppsummert kommer Statsforvalteren med en oppfordring til Landbruksdirektoratet om å ta en ledende rolle i et felles arbeid med beredskap knyttet til alle naturhendelser som har potensiale til å overstige kommunegrensene. Spesielt større hendelser som også kan omfatte flere fylker og kanskje over landegrensene bør løstes opp på et overordnet nivå.

Innspillene vi har fått vil brukes, sammen med læringspunkter pekt på av næringsaktørene og forvaltningsaktørene, inn i arbeidet for å forbedre eksisterende beredskapsrutiner og inn i videre arbeid mot en helhetlig beredskapsplan for skog.

3.5 Behov for oversikt over skadeomfang

Det ble raskt klart at det var mange aktører med behov for oversikt over skadeomfanget etter stormen. Konsekvensen av dette var at det ble veldig mange én-til-én henvendelser mellom både offentlige og private aktører, samt at flere aktører uavhengig av hverandre tok initiativ til skadekartlegging ved hjelp av ulike fjernmålingsmetoder som fly, helikopter og drone. Flere aktører så at dette ikke var hensiktsmessig, noe som resulterte i at det ble igangsatt et fjernmålingsprosjekt i samarbeid mellom Skogbrand forsikring, NIBIO, Field og Landbruksdirektoratet. Kort oppsummert fant man i prosjektet ut at metodikken man prøvde ut gjennom bruk av satellittbilder ikke gir en god nok oversikt i vinterhalvåret hvor man har behov for oversikt helst et par uker etter hendelsen.

For å fortsette å jobbe mot å finne en god metodikk for skadekartlegging samt å finne en infrastruktur som tilgjengeliggjør resultatene for aktører med behov for oversikt blir arbeidet fra prosjektet videreført blant annet av Skogbrand forsikring og Landbruksdirektoratet.

4 Konklusjon

Spørreundersøkelsen viser at det er behov for å jobbe mer med ansvar og oppgaver. Ut fra de fire beredskapsprinsippene kunne man ventet at antall oppgaver for aktørene mellom de ulike fasene var noenlunde likt, men spørreundersøkelsen viser at dette ikke er tilfellet for flere aktører. Dette kan være fordi ansvaret som påligger aktørene kan medføre ulike oppgaver i de ulike fasene. Det kan også vise at aktørene ikke er helt bevisst hvilket ansvar de har i forhold til de fire beredskapsprinsippene.

Det er en stor andel som oppgir at i deres organisasjon er alle nivå kun *i noen grad* kjent med eget ansvar og oppgaver. Dette funnet viser at det er et stort potensial for forbedring i innføringen og bevisstheten rundt beredskapsplaner i egen organisasjon. Det er viktig at alle nivå i organisasjonen er godt kjent med sitt ansvar og sine oppgaver.

Statsforvalterens landbrukskontor, tømmerkjøpere og skogeiere er de aktørene som samarbeider mest med andre aktører. Det kan være gunstig å vurdere om man kan redusere antall kontaktpunkter i oppryddingsarbeidet uten å redusere informasjonsflyten. Bevisstheten rundt de fire beredskapsprinsippene og bedre kjennskap til egne beredskapsplaner kan her være til hjelp.

Når det gjelder å dele informasjon viser flere av respondentene til at felles møter er et ønsket verktøy. Aktørene som har deltatt i månedlige møter i oppryddingsarbeidet har vært fornøyde med denne samarbeidsformen. Møtene har fungert som en oppfølging av oppryddingsprosessen. Alternativet hadde vært et oppsummerende møte ved avslutning av oppryddingen, men da hadde man ikke hatt mulighet til å påvirke og eventuelt justere arbeidet mens det foregikk. Blant kommunene som har deltatt i undersøkelsen har flere svart at det er ønskelig med mer informasjon.

De tre viktigste skrankene i oppryddingsarbeidet synes å være tilgang på informasjon om skadeomfang, kapasitet hogstmaskinlag og tilstand på skogsbilveier, velteplass og snuplass. Dette er skranker som vi finner lokalt, som man møter tidlig i oppryddingsarbeidet og som kanskje er de mest synlige og mest nærliggende skrankene for flertallet av respondentene i denne spørreundersøkelsen. En skal være forsiktig med å trekke for bastante konklusjoner om hvilke skranker som er «viktigst» eller «størst» i oppryddingsarbeidet basert på svarene i denne undersøkelsen.

Både næringsaktørene og de offentlige aktørene trekker frem at samarbeid og koordinering fungerte godt ved håndteringen av stormoppryddingen. Skadeomfanget fra stormhendelsen 19. november 2021 har ikke vært større enn at oppryddingsarbeidet har gått greit med den kapasiteten som har vært tilgjengelig lokalt og med hjelp fra tilførte maskinlag. Om situasjonen vil være annerledes ved en større storm er usikker, men at det foreligger et godt samarbeidsgrunnlag mellom næringsaktører og offentlige aktører i forkant av en større hendelse, vil være en stor fordel den dagen man opplever mer krevende hendelser.

Som viktige læringspunkter etter hendelsen trekkes behov for oversikt over skadeomfang frem av flere, og det å ha tilskuddsordninger som stimulerer til opprydding. Både offentlige aktører og næringsaktører løfter frem behov for beredskapsplan for storm og behov for avklaringer om roller og ansvar på flere nivå. Læringspunkter som organisasjonene kan jobbe med selv for å forbedre egen håndtering av oppryddingsarbeidet er å arbeide med kunnskap om eget ansvar og oppgaver hvor dette ikke er godt nok innarbeidet. Når man som organisasjon er godt forankret i dette og man har lagt de fire beredskapsprinsippene til grunn vil dette føre til en bedre gjennomgående struktur i forhold til effektiv håndtering og informasjonsflyt. Av problemstillinger som ikke faller inn under skog- og landbrukssektoren trekker næringsaktørene fram behov for rask skadekartlegging og mental helse for de som er tett på hendelsen. Igjen trekkes uklarheter om roller og ansvar frem, her i skjæringen mellom landbruks- og beredskapssektoren. De offentlige aktørene trekker frem behov for forhåndsavtaler med skogbruksnæring, kommunal krisestab, skilting på veier med vindfall, infrastruktur og psykisk helse.

Landbruksdirektoratet sine etablerte beredskapsrutiner fungerte godt. Gjennom faglig beredskapsplan for barkbiller er det etablert rutiner som dekker loggføring, situasjonsrapportering, informasjonsinnhenting – og deling. Etableringen av faste samvirkemøter kunne blitt gjennomført litt tidligere. Nyten av disse møtene var stor.

Utarbeidelsen av retningslinjer for tilskudd til opprydding ble raskt gjennomført etter oppfordring av daværende statsråd Sandra Borch. Ressurser ble skaffet til veie ved omdisponering av LUF-midler. Ved utarbeidelse av retningslinjene ble det hentet innspill fra de berørte statsforvalterne og næringsaktørene.

Det har i flere sammenhenger blitt gitt innspill til beredskapsarbeid til Landbruksdirektoratet. Et innspill som går igjen, er behov for en helhetlig beredskapsplan for skog som dekker flere skadehendelser. En beredskapsplan skal fungere som et verktøy for å lettere vite hva man skal gjøre når. Det er også til hjelp om man på forhånd klarer å identifisere problemstillinger som kan bli aktuelle. Derfor er det viktig å se på læringspunkt fra hendelser og innarbeide disse i reviderte beredskapsplaner.

5   **Anbefalinger for videre arbeid**

1.   Organisasjonene må jobbe for å minimere usikkerhet rundt eget ansvar og oppgaver.
2.   Organisasjonene må utarbeide egne beredskapsrutiner med utgangspunkt i de fire beredskapsprinsippene.
3.   Organisasjonene må vurdere om informasjonsflyten mot tilgrensende aktører er effektiv.
4.   Organisasjonene må innarbeide aktuelle læringspunkter etter stormhendelsen i reviderte beredskapsplaner.
5.   Arbeidet med å utvikle metode for oversikt over skadeomfang etter en stormhendelse må videreføres. Skogbrand forsikring og Landbruksdirektoratet vil videreføre sitt arbeid.
6.   Landbruksdirektoratet må jobbe med å klargjøre usikkerheter knyttet til ansvar mellom landbruks- og beredskapssektoren.
7.   Det må utarbeides tiltaksliste og spilleregler for hvordan oppryddingen etter større stormhendelser skal håndteres av skognæring og skogindustri.

A.Vedlegg

a. Eksempelmal for loggføring

Tid (dato og klokkeslett)	Aktivitet (hva er gjort)	Utført av	Ansvar/ Oppfølging

b. Mal for situasjonsrapportering

Mal for situasjonsrapportering

Mal for situasjonsrapportering kan brukes for alle skogskader. Hensikten med situasjonsrapporteringen er å få en oversikt over situasjonsbildet slik at Landbruksdirektoratet kan viderefremme informasjon til øvrig forvaltning, næring og forskning og slik oppnå en felles forståelse av gjeldende situasjon.

Situasjonsrapport fra NN- perioden xx.xx.2021- xx.xx.2021

Hendelse: [barkbiller, skadeomfang storm, brann...]

1. Situasjonsbilde

Hva har skjedd? Hvor? Når? Hvem? Utvikling av situasjonen (skill mellom verifisert og uverifisert informasjon), beskriv nåværende kritiske utfordringer

2. Mediebilde og budskap

Status mediebildet, bruk av kommunikasjonskanaler, budskap, kommunikasjons-utfordringer, og behov for kommunikasjonsressurser

3. Tiltak som er iverksatt

Hvilke beredskapstiltak er iverksatt? Hvilken beredskapsorganisasjon er etablert? Hvilke ressurser er tilgjengelige?

4. Forventet utvikling

Hvilke konsekvenser kan situasjonen få for liv/helse, kritisk infrastruktur/kritiske samfunnsfunksjoner, miljø, sosial uro, økonomi etc.

5. Tiltak som vurderes iverksatt

Beskrivelse og vurdering av nye tiltak, inkludert beskrivelse av konsekvenser ved ikke å gjennomføre tiltak, behov for samordning og koordinering, ressursbehov, behov for bistand fra/på overordnet/sentralt nivå

c. Retningslinjer for opprydding

Landbruksdirektoratet 21.06.2022

Retningslinjer for tilskudd til opprydding av vindfall etter stormen 19.11.2021 og tilsvarende hendelser deretter vinteren 2021/2022

Tilskuddsordningen:

1. Tilskudd til opprydding av vindfelt skog i hogstklasse 4 og 5:

Det kan gis inntil 75 % tilskudd på den delen av driftskostnaden som overstiger 370 kr/m³ (fastmassekubikk) rundvirke eller energivirke, begrenset oppad til 100 kr/m³

2. Tilskudd til opprydding av vindfelt skog i hogstklasse 3:

Det kan gis inntil 75 % tilskudd på den delen av driftskostnaden som overstiger 230 kr/m³ (fastmassekubikk) rundvirke eller energivirke, begrenset oppad til 100 kr/m³

3. Tilskudd til taubanedrift og helikopterdrift:

Det kan gis et tilskudd på 600 kr/m³ (fastmassekubikk) rundvirke eller energivirke.

Denne tilskuddsordningen (1., 2. og 3.) kan ikke kombineres med andre driftstilskudd i kommunen.

Nærmere kriterier og retningslinjer:

- Tilskuddet er begrenset til opprydding av vindfall etter stormen 19.11.2021 og tilsvarende hendelser deretter vinteren 2021/2022. Dette som skadeforebyggende tiltak og som nødvendig tiltak for å legge til rette for ny foryngelse.
- Tilskuddet er hjemlet i NMSK-forskriften § 7, og forvaltes av kommunen etter [NMSK-forskriften](#) og retningslinjene her.

Dette innebærer blant annet at tilskudd bare kan gis der det er foretatt registrering av miljøkvaliteter i området. I områder der det ikke er foretatt ordinære miljøregistreringer, skal det stilles krav om gjennomføring av de føre-var-tiltak som er nedfelt i Norsk PEFC Skogstandard.

PEFC Norge har i en veiledning til gruppesertifikatholderne blant annet skrevet:

Hovedregelen er at føringer for forvaltning av nøkkelbiotoper ikke endres, selv om trærne helt eller delvis er vindfelt etter storm. Det vil derfor normalt ikke være aktuelt å ta ut vindfall i nøkkelbiotoper.

- Nødvendige kostnader med å få den vindfelte skogen fram til bilvei kan inngå i driftskostnaden.
- Nødvendig graving av enkle og midlertidige driftsveier kan inngå i driftskostnaden. Permanente veier etter veinormalene (veiklasse 1-8) og kostnader knyttet til disse er en investering og faller utenfor ordningen. [Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier](#) gjelder her som ellers.

- Søknad skal sendes kommunen på søknadsskjema fastsatt av Landbruksdirektoratet, enten elektronisk eller på papir. Søknad om tilskudd skal være framsatt og godkjent før drifta igangsettes. Dette kan fravikes i særlige tilfeller og for drifter igangsatt før ordningen ble virksom.
- Tilskuddsutbetaling er betinget av at tilskuddsmottaker har dokumentert reell driftskostnad med tilhørende antall innmålte (Norsk virkesmåling) fastmassekubikk rundvirke eller energivirke. Utskrift fra hogstmaskin av volum framdrevet virke, kan godkjennes når kvantum ikke kan dokumenteres på annen og bedre måte. Nærmere krav om rapportering og dokumentasjon kan gis i vedtaksbrevet.
- Tilskudd under 2 000 kroner utbetales ikke.
- Søknadsfrist for skogeier på denne ordningen er 01.11.2022. Dokumentasjon og krav om utbetaling av tilskudd må tilsvarende være sendt kommunen seinest 25.11.2022.

LANDBRUKSDIREKTORATET OSLO

POSTADRESSE:
Postboks 1450 Vika, 0116 Oslo

BESØKSADRESSE:
Stortingsgt. 28, 0161 Oslo

TELEFON: 78 60 60 00

E-POST: postmottak@landbruksdirektoratet.no

LANDBRUKSDIREKTORATET ALTA

BESØKSADRESSE:
Løkkeveien 111, 9510 Alta

LANDBRUKSDIREKTORATET STEINKJER

BESØKSADRESSE:
Skolegata 22, C-bygget, 7713 Steinkjer

www.landbruksdirektoratet.no